

نیم قرن تجربه در تحقیقات چغندر قند

یافته‌های شیرین

(۲۰) روش مناسب کاشت بذر چغندر قند در شرایط کم آبیاری اول

فصل

محمدعلی چگینی

بیان مسئله و اهمیت موضوع

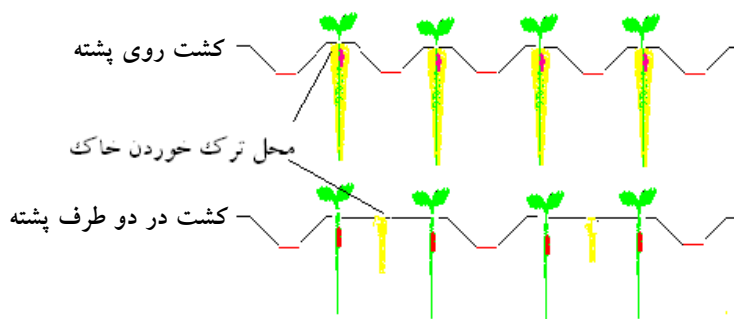
یکی از مشکلات عمده زراعت چغندر قند در کشت بهاره، کمبود آب در اوایل دوره رشد و پس از سبز شدن محصول است. در اغلب مناطق، کشاورزانی که مشکل تهیه آب لازم جهت آبیاری زراعت چغندر قند در اوایل فصل رشد (از کاشت تا مرحله هشت برگی چغندر قند) را دارند، ترجیح می‌دهند ابتدا با یک و یا دو بار آبیاری، بذر چغندر قند را سبز و پس از آن، آب خود را صرف آبیاری غلات کنند. در این شیوه، آبیاری مجدد زراعت چغندر قند حدود ۴۵-۳۵ روز به طول می‌انجامد. در بعضی از مناطق نیز، کشاورزان کاشت چغندر قند را به پس از برداشت جو، موکول می‌کنند. این موضوع نیز موجب عدم جوانه‌زنی و استقرار مناسب بوته در سطح مزرعه می‌شود و در نهایت، کاهش شدید عملکرد را در پی دارد.

شرح دستورالعمل و توصیه فنی

کاهش رطوبت در خاک‌های سنگین و رسی - به‌ویژه اگر فاصله آبیاری بیشتر از ۳۰ روز باشد - موجب ایجاد شکاف در وسط پشته - محل استقرار بوته - می‌شود. مشاهدات نشان می‌دهد که این شکاف‌ها با پاره کردن ریشه‌های جذب‌کننده آب، ضمن خسارت به سیستم ریشه‌ای گیاه، فرصت مناسبی برای حمله و تجمع قارچ‌های ساپروفیت در پیرامون ریشه فراهم می‌کنند که با

گذشت زمان، بوته‌ها خشک و ریشه پلاسیده می‌شود. به همین دلیل، تنش خشکی در خاک‌های سنگین و رسی موجب کاهش تعداد بوته در سطح مزرعه می‌شود. بدین جهت در صورت پیش‌بینی وقوع خشکی در مناطقی که خاک سنگین دارند، توصیه می‌شود، بذر چغندر قند در کنار پشته - و نه در وسط پشته - کاشته شود (شکل ۱).

برخی کشاورزان معتقدند که در مراحل اولیه رشد چغندر قند و هم‌چنین زمانی که ریشه‌ها کوچک هستند، بایستی گیاه را تشنگی داد تا ریشه‌ها در جستجوی آب به سمت پایین حرکت کنند. ولی نکته حائز اهمیت در این است که تنش رطوبتی در این مرحله می‌تواند از رشد سریع گیاه جلوگیری کند. بنابراین، نباید به این عمل مبادرت کرد. به طوری که چغندر قند سه تا چهار هفته پس از خروج جوانه‌ها از خاک، به شرایط نامطلوب رطوبت خاک حساس هستند. در طی این دوره، خاک بایستی تا عمق ۳۰ سانتی متری مرطوب باشد به طوری که رشد گیاه سریع و مداوم انجام پذیرد.

شکل (۱) مقایسه روش‌های مختلف کاشت بذر چغندر قند

منابع مورد استفاده

- چگینی، م.ع. ۱۳۸۲. بررسی فیزیولوژیکی تحمل به خشکی در ارتباط با ازت و پتاسیم. گزارش سالانه پروژه تحقیقاتی، بخش تحقیقات به‌زراعی، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.